

Oslo, 1. november 2007
AKN/KSA

Det kongelige Helse- og omsorgsdepartement
v/Hanna Norum Resløyken
Postboks 8011, Dep.
0030 OSLO

HØRING – FORSLAG TIL STERKERE RETTIGHETSFASTING AV ORDNINGEN MED BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISTANSE (BPA)

I Soria Moria-erklæringen heter det at regjeringen vil "foreta forbedringer i ordningen med brukerstyrt personlig assistanse"

Spørsmålet om sterkere rettighetsfasting har vært tatt opp av bl.a. Statens råd for funksjonshemmede, Norges handikapforbund og ULOBA (Andelslag for borgerstyrt personlig assistanse).

Regjeringens lovforslag om rett til BPA innholder bl.a.:

- Å endre sosialtjenesteloven slik at alle som fyller de alminnelige vilkårene for å motta praktisk bistand og opplæring, og som har behov for omfattende tjenester, får en rett til å få hele eller deler av denne tjenesten organisert som BPA.
- En bruker som innvilges BPA skal ha rett til å bestemme arbeidsgivermodell og hvem som skal være assistent.
- Dette skal stimulere kommunene til å organisere praktisk bistand på nye måter og bidra til større valgfrihet og brukermedvirkning.
- Retten til BPA foreslås avgrenset til brukere som har omfattende behov for tjenester. Dvs. mer enn 20 timer per uke.
- Retten til BPA skal ikke være begrenset av diagnose.
- Retten til BPA skal ikke være begrenset av alder.

Dersom man med "forbedringer i ordningen med BPA" mener forbedringer i forhold til brukeren er forslaget med bistandsbehov satt til 20 timer per uke ikke akseptabelt. Mange har et tjenestebehov for færre timer totalt per uke, men ordningen gir likevel den enkelte en større frihet, større mulighet for deltakelse i det sosiale liv og følgelig bidrar til økt livskvalitet hos den enkelte.

Brukere som i dag har sine tjenester organisert som BPA i et mer beskjedent omfang (mindre enn 20 timer per uke) vil ved en endring som her er foreslått risikere å bli fratatt en eksisterende ordning som fungerer godt for mange.

I alt som har med skjønnsmessige vurderinger å gjøre vet man at det ligger en viss risiko for forskjellsbehandling. Likevel må vi i denne sammenheng ha tillit til at kommunene i samråd med brukeren er de beste til å vurdere de løsninger som passer best for den enkelte.

I mange sammenhenger vil organisering gjennom BPA erstatte ansettelser av flere tjenesteytende instanser for samme bruker.

Alder og diagnose

Når det gjelder retten til å kunne organisere sine tjenester gjennom BPA må alder og diagnose være underordnet. Det som må være avgjørende er brukerens funksjonsnivå i forhold til aktivitetsbehov, og om vedkommende vil kunne nyttiggjøre seg et slikt tilbud på en måte som bidrar til økt selvstendighet og livsutfoldelse.

Arbeidsgivermodell

Det er kommunene som sitter med ansvaret overfor brukeren og kvaliteten på ytelsen som blir gitt. Det er derfor også kommunen som fortsatt bør velge modell, i samarbeid med bruker/pårørende eller verge. Kommunene kan velge å administrere tjenesten selv, eller den kan velge å legge tjenesten ut til en privat aktør som står for opplæring og administrering. Det er likevel kommunene som hele tiden har det overordnede ansvaret og etter vår oppfatning bør ha retten til å velge arbeidsgivermodell.

Kommunene kan også, der brukeren har ressurser og et særdeles ønske, gi arbeidsgiveransvaret til brukeren. Dette er svært krevende, og det er helt avgjørende med klare retningslinjer og kunnskap om rettigheter og plikter som brukeren må ha i forhold til sin(e) assistenter. Denne oppgaven i seg selv kan være det som gir brukeren mening og innhold i eget liv, og dermed øker vedkommendes livskvalitet. Dette er imidlertid en så krevende modell at den bør velges bare i helt spesielle tilfeller.

Arbeidsleder

Arbeidslederansvaret bør ligge hos brukeren, pårørende eller verge. Det grunnleggende i å gi tjenesten som BPA er jo nettopp å gi brukeren en bedre styring over egen hverdag. Men dette innebærer at brukeren/pårørende eller verge blir satt tilstrekkelig grundig inn i hva det innebærer å være leder. Jo flere assistenter, jo større krav til ledelse. Den som har arbeidslederansvaret trenger kunnskap om bl.a. arbeidstidsbestemmelser, ferielovgivning, ansattes rettigheter og plikter, oppfølging av ansatte m.m. For at ordningen med BPA skal lykkes er lederopplæring og oppfølging av brukeren/lederen helt avgjørende.

Økonomi

For at kommunene fortsatt skal kunne gi brukerne tjenester i form av BPA er det helt avgjørende at kommunene blir tilført tilstrekkelig med statlige midler. Dagens tilskuddsordning, knyttet til enkeltbrukere, er ment til å dekke utgifter til opplæring og oppfølging av arbeidsledere og assistenter, og til å drive rekrutteringsarbeid. Dette er et viktig arbeid og helt avgjørende for at tjenester i form av BPA skal lykkes. Men vi vet også at kommuner har benyttet deler av disse midlene til drift.

Med det nye forslaget som innebærer at tilskuddet ikke skal være knyttet opp til enkeltbrukere, men at hver kommune skal søke midler til konkrete opplærings- og informasjonstiltak knyttet til BPA i kommunen, kan dette også medføre mindre penger til

drift for enkelte kommuner. Dette kan bety at brukere som ville ha nytte av en BPA ordningen ikke får tilbudet.

Vi understreker igjen at vilkårene for å motta tjenester i form av BPA ikke bør forbeholdes brukere med et bistandsbehov som er mer enn 20 timer per uke, men at tilbudet fortsatt skal gå til alle som kan nyttiggjøre seg en slik ordning, og bidra til å gi den enkelte et rikere liv.

Med vennlig hilsen
Norske Kvinners Sanitetsforening

Anne-Karin Nygård
Generalsekretær